

Професійна підготовка вчителя музичного мистецтва: від традицій до інновацій: Збірник наукових праць. – Полтава: Видання ПДПУ імені В.Г. Короленка, 2008. – С.166-168

Наталія Євстігнєєва
(Полтава)

ЗМІСТОВА ОЦІНКА ВИКЛАДАННЯ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ ЗАКЛАДІ

Діяльність викладача вищої школи України регламентується Законами «Про вищу освіту», «Про освіту», кодексом законів про працю, внутрішніми законодавчими документами навчальних закладів, які зобов'язують викладачів постійно підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, наукову кваліфікацію; забезпечувати високий науково-теоретичний і методичний рівень викладання дисциплін; дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність студентів, виховувати їх в дусі патріотизму. До основних умінь викладача відносять уміння науково й доступно викласти зміст матеріалу, забезпечити міцні знання студентів, активізувати їх пізнавальну діяльність, мобілізувати волю, встановити контакт з аудиторією, викликати дискусію, захопити своїх слухачів образною мовою, стилем викладу, манерою поведінки.

Мета даної статті - проаналізувати якість викладання мистецьких дисциплін у вищому педагогічному закладі (на прикладі викладання образотворчих дисциплін у Полтавському педуніверситеті).

У процесі дослідження аналізувались особливості викладання дисциплін образотворчого циклу, кадровий склад провідної кафедри, рівень викладання курсів з образотворчого мистецтва (ОМ) за показниками навчальної успішності студентів, суб'єктивними оцінками студентів, експертними спостереженнями. Вивчався стан впровадження у навчальний процес інноваційних, комп'ютерних і мультимедійних технологій, організації наукової роботи студентів, переглядалися методичні комплекси навчальних курсів, вивчалися міжнародні зв'язки кафедри, план роботи

кафедри, протокольні документи.

У Полтавському педагогічному університеті викладання дисциплін образотворчого циклу забезпечує 12 викладачів високої кваліфікації- доктор архітектури, член-кореспондент ААУ, професор В. Вадімов; заслужений художник України В. Мозок; заслужений майстер народної творчості України, член Міжнародної 11-кстильної мережі ETN, член-кореспондентом журналу "Текстиль-форум" О. Бабенко; кандидати педагогічних наук, доценти (Л. Бичкова, завідувач кафедри, Ю. Мохірева, І. Мужикова, Т. Саєнко), старші викладачі й асистенти (В. Бабенко, О. Кушніренко, Т. Рибас).

Цикл образотворчих дисциплін складає 28 предметів. Більшість з них мають прикладну спрямованість. Такі навчальні курси, як «Малюнок», «Живопис», «Композиція», «Пластична анатомія», «Скульптура» та ін. не мають лекцій, проходять у формі практичних і лабораторних занять. Теоретичні дисципліни поєднуються з практичним показом та індивідуальною роботою студентів. Провідними методами цих дисциплін є наочні, практичні, проблемні методи, бесіди, педагогічний показ, пояснення, аналіз робіт студентів, творчі, активні методи викладання, диспути, дискусії, аналіз конкретних ситуацій, ділові ігри. У процесі викладання названих курсів реалізується індивідуальний, диференційований підхід до студентів. Специфіка дисциплін обумовлює й вибір наочності на заняттях - статура натурщика, репродукції картин, аналогові завдання, зразки студентських практичних робіт, які входять до методичного фонду кафедри. Комп'ютерно-інформаційний фонд кафедри ОМ містить матеріали для самопідготовки та мультимедійних презентацій; відеоряди («Енциклопедія декоративіо-ужиткового мистецтва», «Європейські музеї», «Петриківський розпис», «Писанкарство», «Венеціанські маски», «Дизайн виставкових експозицій», «Зали краєзнавчого музею», «Іконопис», «Інтер'єри Третьяковської галереї», «Українські вишиванки»); контрольні тести тощо.

Колектив кафедри активно працює над темою "Теорія і методика формування професійної культури особистості на різних етапах її розвитку". У руслі цієї проблеми викладачі творчо працюють над збагаченням наукового доробку кафед-

ри за такими темами: В. Вадімов "Оптимізація формування просторової складової освітнього середовища вищих навчальних закладів для людей з обмеженими фізичними можливостями"; Л. Бичкова "Теорія і методика формування колористичної культури майбутніх вчителів"; І. Мужикова "Система меогодичної підготовки майбутнього вчителя культурологічних дисциплін у контексті сучасних освітніх тенденцій"; Т. Саєнко "Теоретико-методичні засади дискурсу неперервної мистецької освіти" тощо. Під керівництвом викладачів кафедри ОМ діють проблемні і групи студентів, зокрема «Вивчення традицій килимарства в Україні» (науковий і керівник О. Бабенко); «Мистецькі традиції Полтавщини» (доцент Ю. Мохірева).

Наступним завданням оцінювання змісту викладання ОМ був аналіз навчальної успішності студентів. Вивчалися екзаменаційні оцінки студентів 1—6 курсів [протягом 2007-2008 н. р. Так, на I курсі якість знань з ОМ дорівнює 56,3 %, на **■**другому 76,5 %, **на третьому** - 83,3%, на четвертому - 87,5 %, п'ятому - 92,8 %. ІЯкість знані, магістраті!") 100%. Отже, простежується тенденція до покращення **■**якості знані, студенті» 3 першого по шостий курс, що, на наш погляд, є одним із **■**суттєвих показників **ВИСОКОГО** рівня **викладання** образотворчих дисциплін, f Крім дослідження успішності **навчання** студентів та якості їх знань з ОМ, **Ідоц. А. Харченко** пропели **анкетування** студентів з метою виявлення їх Вгуб'єктиинот **СТМЛБННЯ** до нішчшіьнпх дисциплін ОМ. В анкетуванні брали **Бчасть 84 студенти IV курсів. Анкета** включала питання як закритою, так і від-**■**критого типів; **12 ПИТІКЪ МКритого** чину, 3 питання для студентів I-II курсів та 2 питання для **студентів III V курсів** відкритого гину. Питання анкети стосувалися ставлення студентів до занять образотворчого циклу, задоволення навчанням, зокрема за кредитно-модульною системою (студенти I-II курсів), окремими навчальними дисциплінами, бажання студентів вивчати інші курси з ОМ.

На думку студентів, на заняттях викладачі зрозуміло й доступно викладають матеріал — постійно (44,35%), часто (42,7%); 37,1% студентів постійно та 50,0% студентів часто дізнаються багато нового для себе, вивчають дисципліни з

великим інтересом; на заняттях організуються диспути, дискусії, ділові ігри, аналізуються конкретні ситуації — постійно (14,6%), часто (38,0%), інколи (24,4%), рідко (14,0%); використовуються творчі завдання — постійно (47,7%), часто (37,0%), інколи (9,5%); заохочується ініціативність і самостійність студентів - постійно (39,2%), часто (42,1%), інколи (8,9%); застосовуються різні форми контролю знань (опитування, самостійні, контрольні роботи, тести тощо) - постійно (25,1%), часто (33,8%), інколи (18,8%); перевіряється виконання завдань самостійної роботи постійно (60,3%), часто (29,7%).

Респонденти вважають, що викладачі орієнтують їх на використання матеріалу дисциплін у майбутній професійній діяльності — постійно (50,5% студентів), часто (38%). Студенти відвідують консультації викладачів за спеціальним графіком - постійно (27%), часто (28%), інколи (27%), рідко (8%). На питання про застосування комп'ютерів під час вивчення дисципліни студенти відповіли - інколи (25%), рідко (46%). Студенти визнають, що викладачі поєднують вимогливість і доброзичливість, ставляться з повагою — постійно (51,8%), часто (35,9%).

82,9% студентів I-II курсів задовольняє навчання на кредитно-модульною системою. Серед її переваг вони відзначили чіткі вимоги викладачів щодо кожного виду діяльності, адекватність оцінки результатів їх діяльності, систематичну роботу протягом семестру, коли за підсумками можна отримати залік чи екзамен, також майбутнім учителям ОМ подобається набирати бали за самостійну роботу. Тільки 13,4% студентів не задовольняє навчання за кредитно-модульною системою, оскільки, на їх думку, дається мало балів за самостійні й контрольні роботи. 3,7% респондентам було важко відповісти на це питання.

Результати аналізу засвідчують, що викладачі кафедри застосовують інноваційні технології професійної художньо-педагогічної освіти та розробляють авторські методики, підтримують на заняттях психологічно комфортну гуманну атмосферу, залучають студентів до наукової та художньо-творчої діяльності, а головне - стали для своїх вихованців прикладом професіоналізму і служіння високому Мистецтву.